DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

Per 6 maanden voor Soerabaya. . . . ƒ 7.50
„ „ „ „ Java. . . . . . . „ 9.—
„ „ „ „ Buitenbezittingen. . „ 10.—
„ „ „ „ Nederland. . . . „ 12.—
De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

MAANDAG 1 MAART.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 2.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij M. Wijt & Zonen te *Rotterdam* en bij L. van Bakkenes & Co te *Amsterdam*.

No. 17. ZESDE JAARGANG. 1858.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

GEZONDHEIDS POLITIE.

I.

Voor ongeveer drie maanden deelden wij in dit blad het volgende mede:

— „Met genoegen vernemen wij dat door het plaatselijk Bestuur maatregelen zijn genomen ter verbetering van het slechte gootenstelsel, en ter voorkoming „van de nadeelige gevolgen, welke daaruit, ten opzigte „van den gezondheids-toestand der inwoners voortvloeijen, zijnde de tweede rooimeester van wege den „Resident aangeschreven, om bijgestaan door de respective wijkmeesters, in elk huis binnen de stad de latrines op te nemen, en te zien of dezelve zich in behoorlijk daargestelde zinkputten ontlasten, en bij bevinding van het tegendeel de respective eigenaars der „panden te noodzaken om behoorlijke zinkputten te „doen vervaardigen ter voorkoming van het uitloopen „van latrines in de stadsgooten.

„Wij vertrouwen ten volle dat de eigenaars van huizen binnen deze stad zullen medewerken, om deze „maatregelen van het plaatselijk Bestuur zooveel mogelijk aan derzelver goede doel te doen beantwoorden."

Wij weten niet of aan deze maatregelen reeds gevolg is gegeven. Intusschen is het ons niet onbelangrijk voorgekomen om het nut der algemeene gezondheids maatregelen eenigzins nader te bespreken, en daardoor de aandacht van bestuur en gemeente op dit belangrijk onderwerp bij vernieuwing te vestigen.

Daartoe willen wij eens nagaan wat er in de laatste vijf en twintig jaren in Europa ten behoeve der algemeene gezondheid is gedaan.

De aanleiding daartoe is geweest de cholera; de eerste verschijning daarvan in Europa in 1832, heeft eigenlijk de eerste impulsie gegeven, dat men de redenen en oorzaken, die het menschelijk leven bedreigen, is gaan nasporen. Men heeft die ziekte dan ook genoemd: *de politie der natuur*. Van dien tijd ook dagteekenen de groote maatregelen, die Engeland heeft toegepast, en die, in navolging van Engeland, elders zijn genomen. Daar is geen land waar men, als er iets groots en iets goeds te verrigten valt, meer veerkracht en medewerking vindt dan in Engeland; daar is dan iedereen gereed om handen uit te steken, handen, zoowel om meê te arbeiden als om te geven; is het denkbeeld groot en goed, dan vindt het allerwege steun: steun in talenten, steun bij de aristocratie, die zich aan het hoofd stelt, die alle hare krachten bijzet aan het werk en daardoor het hooge standpunt harer caste bewaart. Een opmerkelijk voorbeeld van dien aard vindt men in het verslag van het congres voor Hygiène, in 1852 te Brussel gehouden; daar was ook tegenwoordig de voorzitter van de commissie voor de riolen van Londen, lord Ebrington; deze gaf daar eene beschrijving van de verbeteringen welke in die riolen konden worden gebragt en zeide onder anderen: „Ces détails sont peu ragoutans: mais, ayant eu la position dont j'ai l'honneur de vous parler, j'ai cru de mon devoir de tout examiner. J'ai parcouru les souterrains, ayant des immondices jusqu'aux genoux. Je parle donc avec connaissance de cause. Je m'y connais!" Maar hij voegde er ook bij, en dat is waar: „Ce sont des détails que le congrès me pardonnera, à cause du grand intérêt que présente la question. Rien n'est immonde ni impur pour les hommes purs, et nous ne devons pas craindre d'examiner sous toutes leurs faces des questions de cette importance."

Engeland is een practisch land; het stelsel van afschuiven is daar onbekend, en daarom gaat Engeland altijd vooraan; de Engelsche natie onderneemt: zij zoekt geen uitvlugten, zij handelt en blijft niet werkeloos zitten in allerlei bezwaren van niet ontvankelijkheid, zij zegt niet: „ik zal dat regelen als ik *alles* regelen kan, als ik eene medische organisatie zal hebben uitgevonden die alles omvat"; neen, de Engelsche natie heeft een ruimer inzigt in de zaken, zij handelt, en daarom gaat zij vooruit, en daarom ziet men bij haar grootere en betere zaken dan ergens anders.

In Engeland heeft men eerst op groote schaal enquêtes gehouden; zoowel de Koningin als het Parlement hebben onderzoekingen doen instellen; er zijn commissien benoemd, alles is onderzocht. Wij zullen hier het schrikkelijke tafereel niet ophangen van al wat daaruit is aan het licht gekomen. De toestand der maatschappij is gebleken te zijn van dien aard dat zij een ieder met schrik en ontsteltenis, met diep mededoogen tevens vervullen moest. De verslagen van dat onderzoek opgemaakt, zijn allermerkwaardigst. Er komt bijv. een geneesheer die aantoont, hoe de pest in Egypte en de typhus te Londen door dezelfde oorzaken ontstaan, dáár in de natuur, hier door 's menschen toedoen. In de Aethiopische moerassen, waar de brandende hecte lucht niet wordt ververscht en het bederf zich vrijelijk ontwikkelt, ontstaat de pest: en diezelfde, geheel gelijksoortige oorzaak ontwikkelt den typhus in de woningen der armen te Londen, door het eigen toedoen der bewoners; ook dáár geene luchtverversching; daar, in die bedompte holen, waar de onreinheid haar toppunt heeft bereikt, daar heerscht benaauwde, brandende atmospheer, en wordt de ziekte kunstmatig uitgebroed. De details in die verslagen voorkomende, zijn allerbelangwekkendst.

Na afloop van dat zeer uitgebreide onderzoek, toen men den vinger gelegd had op de wonde, is men tot handelen overgegaan; men heeft daar niet gezegd: „eerst moet men de medische staatsregeling in al hare deelen en onderdeelen, geneesheeren en apothekers en wat niet al meer, over het gansche rijk organiseren", maar men heeft eene practische wet gemaakt zoo als het oogenblik eischte, om de publieke gezondheid te bevorderen, en overal plaatselijke gezondheids-commissiën zamengesteld.

Dáár, in dat land, waar geen centralisatie is, dáár heeft de wet het verordend en bepaald: „in elke gemeente zal zijn een plaatselijke gezondheidsraad;" en daarboven is gesteld eene algemeene *Board of health*, die zamengesteld is uit de uitstekendste mannen uit de vakken van administratie en geneeskunde; de président daarvan is zelfs als zoodanig lid van het ministerie.

Vervolgens hebben die commissiën gewerkt, en daar zijn, altijd plaatselijke, maar toch zeer belangrijke en doortastende maatregelen verordend en zeer gewigtige resultaten verkregen.

De *Board of health* heeft drie beginselen vastgesteld: het eerste is het brengen van zuiver water in de woningen; het tweede, het onmiddelijk wegnemen van alle onreinheden; — en het derde, het besproeijen van de akkers daarmede. Tot toepassing dezer beginselen heeft men de stoomkracht te baat genomen, en het gevolg daarvan is geweest dat, wat vroeger in de woningen ziekte en dood veroorzaakte, thans de opbrengst van den oogst niet alleen verdubbeld, maar verviervoudigd heeft. Men leze daarover het aangehaalde verslag van het congres, en men zal zijne bewondering niet kunnen inhouden.

Lord Ebrington had te Brussel eenig regt te zeggen dat deze *hygiène à la vapeur* eene ontdekking was, die gelijk stond met die van Harvey over den omloop van het bloed door het menschelijk ligchaam. Wat door hem te Brussel werd aangekondigd, heeft zich later bevestigd; allerlei procédés zijn uitgedacht; de Heeren Mechi en Kennedy, de bekende sir John Paxton, de maker van het glazen paleis, hebben ze in toepassing gebragt: met het gelukkig gevolg dat wij zoo aanstonds hebben medegedeeld.

Men moet intusschen niet gelooven dat Engeland het eenige land is, dat gehandeld heeft. Frankrijk heeft ook in ieder departement gezondheids commissiën ingesteld en een algemeen *conseil consultatif d'hygiène publique.*

DE ROEPING DER VROUW.

Toen God op Zijn wonderbaar werk, door de schepping van den mensch, de kroon wilde opzetten, schiep Hij eerst den man en drukte zijne bestemming aldus uit: „Dat hij heersche over de visschen van de zee, over de vogelen der lucht, over de dieren der bosschen, ja, over de gansche aarde!"

Daar staat de eerste man, het zinnebeeld der stoffelijke en zedelijke magt! Een straal van Goddelijke Majesteit schittert op zijn verheven voorhoofd; zijn breede borst getuigt van moed en vertrouwen. De spierkracht zijns ligchaams, de stoute vlugt zijns geestes, de bruischende hitte van zijn bloed, alles toont aan, dat hij in staat is krachtdadig te kampen tegen al de bezwaren en gevaren des levens en door de onbuigzaamheid zijns wils, den gloed zijner toomelooze hartstogten en de kracht van zijn alles omvattend verstand om de schepping als meester te gebieden.

Maar die magt zou hem hoogmoedig maken, zijn streven naar grootheid en roem zijn borst met eerzucht vervullen. Indien iets zijne begeerte wederstand bood, hij zou, in het bewustzijn van zijne magt, alles, wat hem in den weg trad, vermorselen. En als nu ieder van zijne nakomelingen dezelfde dorst naar grootheid en heerschzucht koesterde, zou dan niet een onophoudelijke strijd, waaraan nimmer een einde kwam, het lot van Gods lieveling zijn?

Hij bezit magt, koenheid des geestes en verstand; maar goedheid, barmhartigheid, liefde — zijn deze schatten der ziel hem in gelijke mate verleend?

Welligt is de mensch in hem niet volledig ontwikkeld.

Inderdaad, de Schepper zeide, terwijl Hij het meesterstuk Zijner handen beschouwde: „Het is niet goed, dat de mensch alleen zij; ik wil hem eene hulpe geven, die hem gelijk is."

En toen eerst, nadat Adam's hulpe uit Gods hand was voortgekomen, was de mensch als wonderbaarlijk geheel voltooid.

Bezit de man de bron van alle magt, de vrouw bezit die der liefde. Zou hij heerschen door de sterkte van zijn ligchaam en de koenheid zijns geestes — zoo zou zij heerschen, troosten en geluk aanbrengen door de liefelijkheid van haar gelaat, den tooverklank harer stemme en de onuitputtelijke schatten der goedheid van ziel.

Als of een stralenkrans harer deugden haar hoofd tooit, overal, waar de vrouw zich vertoont, houdt alle eer- en zelfzucht op. De taal van den man wordt in haar bijzijn zachter en door haar toedoen, wordt er wederzijdsche achting en vriendschap opgewekt en ontstaat er wezenlijk echte levens-poëzij.

Liefde, teederheid, zachtmoedigheid, zijn de grondstoffen, waaruit de goede God de vrouwelijke ziel geschapen heeft; beminnen, verzachten, troosten, dat is alzoo hare bestemming op aarde.

Laten wij nu het leven der vrouw eens nagaan en onderzoeken, of zij in de menschelijke maatschappij, de roeping, haar door de Voorzienigheid aangewezen, wel vervult.

De kleine Bertha telt twaalf jaren. Het lieve engeltje heeft groote blaauwe oogen, wier aanvallige blik iedereen betoovert en aantrekt. Hare roode wangen zijn met een donsachtig waas bedekt; over hare lippen, aan twee rozenbladeren gelijk, speelt immer een innemend lachje, dat op den duur uwe toegenegenheid uitlokt.

Haar jonger broeder doet het huis weêrklinken van zijn woest getier. Dan zit hij te paard, dan speelt hij met sabel en geweer, of hij slaat op den trom, breekt zijn speelgoed stuk, loopt, springt, schreeuwt, ja brult . . . Het is een jonge leeuw, die zijne krachten beproeft, en twintig maal op een dag zijne ouders doet huiveren van vrees, dat hij op de eene of andere wijze een ongeluk zal krijgen. Wordt hij berispt of bestraft, hij onderwerpt zich . . . . maar in zijne oogen vonkelt een verborgen straal van zijn ontembaren hartstogt. Het bevel zijns vaders, ofschoon hij hem acht en vereert, kwetst reeds zijn jeugdigen hoogmoed.

België heeft nog meer gedaan dan Frankrijk. Belgie heeft ook eene medische hierarchie. Wij weten niet of dat land niet nog onder dezelfde geneeskundige staatsregeling leeft als Nederland; maar het heeft daarnevens gesteld eene plaatselijke gezondsheidspolitie, en deze niet opgedragen aan de medische autoriteiten, maar aan den waterstaat. Die ambtenaren dragen den naam van *commissaires voyeurs* en staan onder een conseil supérieur d'hygiène publique te Brussel. Waarlijk er is in Belgie veel op dit gebied gedaan en de minister ROGIER heeft daar eene krachtige inpulsie aan de zaak gegeven.

In een volgend artikel willen wij onderzoeken wat er tot dus verre in Nederland en zijne kolonien in het belang der algemeene gezondheid is tot stand gebragt.

E. FUHRI.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT

van den 24sten *Februarij* 1858, N°. 16.

Bij Koninklijk besluit van den 7den Januarij 1858 no. 40 is de heer P. J. B. de Perez, lid van den Raad van Nederlandsch-Indie, benoemd tot vice-president van dien Raad.

Bij Koninklijk besluit van den 7den Januarij 1858 no. 41 zijn benoemd tot ridders der orde van den Nederlandschen leeuw, de heeren F. N. Nieuwenhuijzen, resident van Pekalongan, en mr. P. F. Filz, president bij den raad van justitie te Batavia.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de assistent der eerste klasse bij de indigo kultuur F. Bloij van Dockum.

BEVORDERD:

Tot ingenieur der derde klasse voor de mijnen in Nederlandsch-Indie, de aspirant-ingenieur P. van Dijk.

GOEDGEKEURD:

Dat door den Direkteur der Kultures

IS GEPLAATST:

In de residentie Bezoekie, de kontroleur der derde klasse bij het kader der landelijke inkomsten en kultures J. Kniphorst, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

IS GESTELD:

Ter beschikking van den agrikultuur chemist dr. Fromberg, te Buitenzorg, de benoemde assistent voor de dienst der koffij kultuur in Nederlandsch-Indie A. H. Servatius.

Militair Departement.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den kapitein der infanterie, J. van Pabst, adjudant van den Gouverneur-Generaal.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Dinsdag den 2den Maart.

Voor de woning van den heer Mr. Scheltema te Temengoengan, en uitbesteding ten kantore van den heer Resident.

Op Woensdag den 3den Maart.

Voor de toko van den heer D. D. van Boeckholtz in de Chin. kamp.

Op Donderdag den 4den Maart.

Te Kalimaas voor rekening van den heer Reifert.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKEN.

Getrouwd:

C. A. DE STURLER
MET
A. L. DE ROOIJ.

PROBOLINGO, *den 22 Februarij* 1858. (169)

Getrouwd:

C. BETH
MET
A. C. L. P. NEIRINCKX.

SOERABAYA,
24 *Februarij* 1858.
(179) *Eenige kennisgave.*

Getrouwd:

C. GROLMAN
Kapt. der Infanterie
MET
H. R. D. WARDENAAR.

SOERABAYA, *den* 16 *Februarij* 1858. (172)

GEBOORTEN

Voorspoedig bevallen van eene *DOCHTER* de echtgenoot van
SOERABAYA, J. H. M. OHL.
23 *Februarij* 1858. (183)

Birth:

At Timor Copang on the 18th. January 1858 Mrs. T. C. DRIJSDALE of a DAUGHTER. (171)

VENDUTIE

Op Dingsdag den 2den Maart a. s.

Ten huize van Mr. SCHELTEMA, te *Gemblongan*, door D. D. BOECKHOLTZ, van wel onderhoudene GEPOLITOERDE en andere MEUBELEN, IJZEREN LEDIKANTEN, HANG- en TAFELLAMPEN, SERVIESEN, eenig PLEET- en GLASWERK, eene zoo goed als nieuwe PIANINO, een WAGEN, goede MACASSAARSCHE WAGENPAARDEN, enz. (164)

VENDUTIE

Donderdag 4 *Maart*, bij de pakhuizen van SAID ALIE, Oostzijde der *Kaliemaas*, van HOUTWERKEN en STEENEN, afkomstig van het fort Erfprins, en daarna bij de pakhuizen van ADAM & Co *Kaliemaas*, door
(180) A. W. REIFERT.

VENDUTIE.

2787 stuks afgekeurde Gouvernements HOUTWERKEN, zullen op *Dingsdag den 8sten Maart*, te *Grissee* worden verkocht. (177)

VENDUTIE

Woensdag 10 *Maart*, bij de pakhuizen van ADAM & Co aan de *Kalimaas*, van HOUTWERKEN en STEENEN, afkomstig van het fort Erfprins, door
(181) A. W. REIFERT.

In den loop der maand Maart, op nader te bepalen avonden en plaats, zal door de ondergeteekenden worden gehouden Vendutie van eene hoogst belangrijke verzameling BOEKWERKEN over alle vakken van smaak, wetenschap en kunst, waaronder vooral uitmunten werken van Nederlandsche dichters en oorspronkelijke Nederlandsche Letterkunde, benevens eene frasije verzameling PLAATWERKEN, PLATEN, PORTRETTEN, KAARTEN alsmede een partijtje MUZIEK.

De Catalogussen zullen nader worden rond gezonden.
(168) **MARTENS & CO.**

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

DE STOOMBOOT LANGIN LAMONGAN,

KAPT. DEIGHTON.

Vertrekt *den 7den Maart aanstaande*, naar BATAVIA via SAMARANG. Adres, bij
De Agenten,
(182) **ADAM & CO.**

HET VERTREK

DER STOOMBOOT *KONINGIN DER NEDERLANDEN*,

KAPT. E. LEWIS,

Is bepaald op *Donderdag den 4den Maart* des morgens ten 8 uur naar SAMARANG, BATAVIA en SINGAPORE. Adres bij
De Agenten
(174) FRASER EATON & CO.

HET STOOMSCHIP PALEMBANG,

KAPT. ROSEBOOM, vertrekt 2 *Maart a. s.* naar BATAVIA via SAMARANG en CHERIBON. Adres bij
De Agenten
(156) B. KOPERSMIT & CO.
SOERABAYA, 22 *Februarij* 1858.

De ondergeteekende heeft zich hier ter stede als *Particulier Geneesheer* gevestigd, en woont voorloopig in het *Marine Hotel*.
SOERABAYA, Dr. H. FRIEDLANDER.
27 *Februarij* 1858. (178)

235ste Nederlandsche Staatsloterij.

De trekking dezer loterij in den loop der maand Maart te 's Hage zullende plaats vinden, zoo zullen vermoedelijk met de eerste in die maand herwaarts vertrekkende overlandpost de loten aan de ondergeteekenden worden toegezonden.

Het prospectus daarvan, overigens geheel gelijkluidend aan dat der 234ste loterij, is op aanvrage bij de ondergeteekenden gratis verkrijgbaar.

Voor uitbetaling der prijzen, zoowel als tot uitkeering der toekomende restitutie, ingeval een lot in eene der *Vier* eerste klassen uitkomt, kunnen houders zich ten allen tijde aanmelden.
(145) E. FUHRI & CO.

NOTICE

The Portuguese Government at Timor having erected a light at the Western entrance leading into the Anchorage of Delly, elevated 12 32/100 metres above the horizon in Lat. 8° 34' 45" south and Long. 125° 40' 15" East of Greenwich.
(170) W. H. NASH.
SOURABAYA, 23 *Februar* 1858.

HET PHOTOGRAPHISCH

PORTRETTEN ATELIER

VAN

WOODBURRY & PAGE.

De ondergeteekenden maken bekend, dat zij het voornemen hebben, nog veertien dagen hier te vertoeven en dat dan hun vertrek bepaald is.
(133) WOODBURRY & PAGE.

WORDT GEVRAAGD.

Een repatrierend geneesheer tegen vrije passage naar Nederland, adres
(187) SCHIMMELPENNINCK & CO.

BOEKHANDEL VAN E. FUHRI & CO TE SOERABAYA.

RESIDENTIE en STADS-ALMANAK
(185) voor 1858.

De kleine Bertha zit stil nevens hare moeder. Dat goede kind heeft eene pop, die zij aankleedt, in de wieg legt, beknort en zelfs goede raad geeft.... en terwijl ze dat afbeeldsel van hetgeen eens hare bestemming zal uitmaken, bestraft of liefkoost, klinkt hare stem toch zoo liefdevol en zacht, dat haar moeder het aankomende meisje met een kloppend hart aanziet en vol ontroering eene traan uit de oogen wischt.

Bertha helpt haar kleine zusje wasschen en kleeden en beijvert zich hare moeder hierin behulpzaam te wezen en vraagt dringend, dat men haar toch nuttig doe bezig zijn.

Moet er een aalmoes uitgereikt of aan een noodlijdende eenige ondersteuning gebragt worden, dan moet zij met hare eigene handen het geldstuk aan den arme overreiken.

Zoo leert Bertha lief hebben, voor dat zij weet, wat later het voorwerp harer liefde zijn zal.

En gelooft niet, dat het voorbeeld alleen haar daartoe opwerkt; dit streven ligt in de zachtheid van haar natuur, het is eene bestemming, door God zelven haar ingeschapen.

De jaren gaan voor Bertha in schuldeloozen eenvoud voorbij. Intusschen ontwikkelt zich haar gestalte, haar slanke ligchaam verliest de losse vormen der kindschheid; het rood harer wangen vermindert, haar voorhoofd wordt versierd door de leliekleur der maagdelijke kuischheid.

Op een zekeren morgen ontwaakt zij diep geroerd; zij weet niet, wat in haar omgaat. Alles glinstert en schittert van pracht voor hare verbaasde blikken: alles om haar heen ademt vrolijken levenslust; haar boezem gloeit van een nieuw en onbekend gevoel.... Gisteren nog zag zij iedereen vrij en ongedwongen aan; heden slaat zij de oogen neêr, terwijl zij naast hare moeder naar de kerk gaat. Zij heeft bemerkt, dat de blik der jongelingen haar voorhoofd van schaamte doet kleuren, haar in de war brengt en van vreeze doet sidderen.... Spoedig wordt dit helder voor haren geest; zij weet nu, welk een gloed het is, die dreigt met volle vlam uit te barsten. Het angstig gevoel harer kuische ziel verzet zich tegen de geheimzinnige aandoeningen van haar hart. Zij sluit zich van dat oogenblik nog inniger aan hare moeder, zij zoekt de eenzaamheid en ontvlugt alle gezelschappen.

Zij is verschrikt door de bewustheid, dat zij een toekomst vol gevaren te gemoet gaat. De vrees, dat hare begeerte iets aardsch en zondigs koestert, dwingt haar, met angst in 't hart, zich overal terug te trekken.... Te vergeefs! hare bestemming roept met luide stemme: „Gij zult beminnen! Tot liefde schiep u God!"

Inderdaad, trots alle moeite, die zij aanwendde, haar boezem vloeide over van liefdesgevoel. Zij durft het denkbeeld van een man nog niet bij zich omdragen en toch zal en moet zij beminnen! — Maar wien?

Zal Bertha al de krachten van haar geest aan God wijden en in de betrachting Zijner genade en Zijner Majesteit alle gevoel van hare liefde verspillen? Zal zij de bruid van Christus worden, tusschen de vier wanden eener cel hare knieen buigen en voor de menschheid bidden en boete doen, tot dat hare van liefde gloeijende ziel tot haren oorsprong wederkeert? — Dat is ook een vorm, waarin de liefde zich openbaart!

Of zal zij zich voor de lijdende menschheid opofferen? In de gasthuizen bij de sponden der kranken en der stervenden verwijlen, wonden verbinden en de zulken troosten en laven? Met onbegrijpelijke zelfverloochening hare jeugd en leven opofferen, om, te midden van ziekte en dood, daarin alleen hare eenige belooning te vinden, dat zij barmhartigheid bewees in den naam des Heeren? — Dat is ook een vorm, waarin de liefde zich openbaart!

Of zal zij de kinderen van den werkman doen deelen in het licht der beschaving, der Christelijke leer en der zedelijkheid? Of zal zij in de Zondagsscholen het jeugdige kroost der armen onderrigten en het leeren, hoe men zich in de jeugd kan wapenen tegen de ellende en de ondeugd? Of zal zij met moederlijke zorg deze jeugdige harten bevrijden van de eerste indrukken der ruwheid en hun reine

gevoelens, geduld en godsvrucht inplanten — opdat de arbeider in zijne echtgenoote eene gezellin moge vinden, die in betrekking tot hem de ware roeping der vrouw vervult, hem troost, zijn leed verzacht en de hoop bij hem doet aanwakkeren? — Dat is ook een vorm, waarin de liefde zich openbaart!

Of zal zij, de gegoede jonkvrouw, de arme wichtjes, voor dat zij nog beproefd hebben hare schreden te rigten, in enge gangen en donkere stegen opzoeken, ze naar een luchtig gebouw overbrengen, hare vuile kleêren wasschen, hare kleederen herstellen? Of zal zij dag en nacht aan het ziekbed van het kind des arbeiders waken, elken ademtogt bespieden, zijne lipjes nat maken en laven, het liefkoozen, tot dat de dood het van de kleine legerstede komt verlossen? — Dat is ook een verheven vorm, waarin de liefde zich openbaart!

Voor zoo ver hare maatschappelijke toestand het toelaat, heeft Bertha door al deze werken der vrouwelijke barmhartigheid, haar hart, dat vol is van liefde, die God in haar wezen heeft geplant, uitgestort — maar eindelijk is haar hart toch eenmaal, door den blik van een jongeling, dieper getroffen.

Ik wenschte voor u te kunnen afschilderen, hoe deze jongeling — wel edelmoedig, maar ontembaar in het gevoel zijner magt en vrijheid — van haar is weggegaan; hoe zij in de eenzaamheid, den worm van het verdriet in haar boezem voelt knagen, en haar harteleed van oogenblik tot oogenblik toeneemt.... Maar waarom zouden wij de herinnering aan eene wond, die geheeld is, opwekken?

De jongeling is tot haar teruggekeerd; hij heeft haar voor het altaar als zijne bruid erkend; zij is de gezellin en de leidsvrouw van hare geliefde geworden. God heeft haren echt gezegend, — zij is moeder! — Welk een woord Het is de liefde zelf; de liefde, gelouterd en gereinigd van alle zelfzucht, een straal van de hoogste liefde, welke in de borst van de vrouw onveranderlijk en onverzwakt is neêrgedaald.

Ziet, daar zit Bertha, te midden van haar talrijk kroost. Het jongste kind rust nog aan hare borst; het put zijn leven uit haar leven; een ander vleit zijn hoofdje op haar knie; de overigen spelen in onschuldigen eenvoud om haar heen.

Schreeuwt er een, zij siddert van vrees! Valt er een, zij doet een luid angstgeschreeuw hooren. Haar blik rigt zij van het eene kind op het ander; zij ziet alles, zij let op het minste geluid. Zoodra zich het minste spoor van iets kwaads vertoont en de geringste schijn van een booze neiging zich opdoet, straft en liefkoost zij te gelijker tijd. O, zij moeten rein en lief blijven, die engelen, welke door God haar geschonken zijn! De minste smet van het kwaad mag hen niet bezoedelen.... want zij is in haar moederlijk hart bewust van hare verheven zending; zij gevoelt, dat uit de handen der vrouw de latere geslachten verrijzen; dat de wereld in de toekomst zóó zal zijn, als de vrouw, de moeder ze maakte.

Bertha's zuigeling slaapt; zij legt het in de wieg, let een poos op zijn slaap en ziet daarna om naar de andere kleinen, die zoo gaarne spelen willen. Zij laat ze op de knietjes vallen, vouwt hunne handjes en leert hen bidden. Zij zegt hun, hoe de mensch op aarde met dankbaarheid zijn blik hemelwaarts moet rigten, zijn naaste innig liefhebben en goedertieren en barmhartig zijn. — Zij kent geene andere bron van geluk, dan die, welke de Schepper in haren boezem uitstort, namelijk, liefde!

Bertha heeft vergeten, dat de wereld nog genoegens aanbiedt. Zij deed eenmaal aan de kunst. Zij had eene wonderschoone stem; hare jeugdige geest laafde zich aan de zangkunst. Nu ligt het snaartuig geheel op zij; haar geliefde boeken zijn met stof bedekt, zij leeft niet meer.... als alleen in en voor hare kinderen.

(Wordt vervolgd.)

SOERABAYA, den 1sten Maart 1858.

Gedurende het laatst afgeloopene jaar had het muziekgenootschap *St. Cecilia* alhier met vele moeijelijkheden te kampen. Het vertrek van vele werkende leden (waardoor voornamelijk eene behoorlijke bezetting der zoo noodwendige vioolpartij moeijelijk werd) was oorzaak dat het orchest zwak en de uitvoering der muziekstukken veeltijds gebrekkig was, hetgene noodwendig vermindering van belangstelling en deelneming van de zijde van het publiek moest ten gevolge hebben. Deze toestand dreigde het gezelschap met eene geheele ondergang, toen de opoffering van den orchestdirecteur, den heer Poolman, die zich in het orchest welwillend met de eerste vioolpartij belastte, en van den gewezen orchestdirecteur, den heer Dietz, die belangeloos en met eenen niet genoeg te roemen ijver laatstgenoemde betrekking weder op zich nam, wederom een nieuw leven in het gezelschap deed ontstaan, hetgene niet weinig werd vermeerderd door de toetreding van onderscheidene werkende leden, die zich nieuwlings te dezer plaatse hadden gevestigd. De belangstelling werd weder levendig en het gezelschap zag haar ledental weder vermeerderen.

Onder deze omstandigheden naderde de dag, waarop het gezelschap zijn tienjarig bestaan zoude herdenken, en besloot de directie dien dag feestelijk te vieren, ten einde te bewijzen dat men slechts belangstelling van het publiek noodig had om op den ingeslagen weg voort te gaan.

Eene ruime bijdrage van de directie, de werkende leden en eenige weinige gewone leden stelde eerstgenoemde in staat om haar oogmerk, ondanks den ongunstigen toestand der kas van het gezelschap, te volvoeren.

Laatstleden Zaturdag had dan ook de feestviering plaats in het daartoe met welwillendheid afgestane gebouw van de societeit *Concordia* door het geven van een concert, gevolgd door een thé dansant.

Wij houden ons overtuigd dat deze avond die zich bij de werkende leden kenscheetste door eene keurige en krachtvolle uitvoering der orchestsstukken en obligaatpartijen, en bij de toehoorders die in grooten getale waren opgekomen door belangstelling in de muziek en gulle vrolijkheid bij den dans, bij ieder eene aangename herinnering zal hebben achtergelaten.

Het was de oud-president van het gezelschap, de heer J. S. van Coevorden, die het denkbeeld opperde om een blijvend gedenkstuk aan deze feestviering daartestellen, en die de uitvoering daarvan welwillend op zich nam. De aard van dit gedenkstuk behoort tot dus verre in Indie tot de zeldzaamheden. Het is eene gedenkpenning iets grooter dan een driegulden stuk, voerende aan de voorzijde het wapen *Sourabaya* met randschrift en aan de andere zijde eene eikenkrans, waarin de woorden *opgerigt den 28 Februarij* 1848, en voorzien aan de tweede helft van het randschrift in zijn geheel, luidende: *Herinnering aan het tienjarig bestaan van het Muziek-Genootschap St. Cecilia te Sourabaya* 1858.

Waar zoo vele belangstelling en opoffering door weinigen is getoond om eene inrigting in stand te houden, die Sourabaya reeds tot genoegen en eer gestrekt heeft, dáár mag men met billijkheid verwachten dat het publiek door zijne toetreding toonen zal die belangstelling en opoffering waardig te zijn. De rijkste koopstad van Nederlandsch Indie zal eene inrigting, die slechts *f* 300 's maands noodig heeft om hare noodzakelijke uitgaven te bestrijden, niet willen zien wegkwijnen.

Hartelijk hopen wij dan ook dat het genootschap nieuwe vruchten moge inoogsten van dezen zoo genotvollen avond, en steeds moge bloeijen tot nut en genoegen van Sourabaya's kunstminnend publiek.

— Heden morgen is naar het eiland Bawean gestevend. Z. M. stoomschip *Gedeh*, Kommandant kapitein luitenant ter zee R. M. Staring aan boord hebbende een detachement van het 14e bataillon infanterie, onder kommando van den kapitein Schröder.

Men verneemt dat deze expeditie in verband staat met de tijdingen door ons medegedeeld in ons Nommer van 10 December ll. N: 99, omtrent een bezoek van zeeroovers, waarmede genoemd eiland zoude bedreigd worden.

LAND-MAIL BERIGTEN.

Laatstleden Zaturdag *Namiddag ten twee ure* kwam het stoomschip, medebrengende de brieven, uit Europa loopende tot 8 Januarij ll., hier ter reede aan. De mailpaketten werden echter eerst *des avonds ten half negen ure*, aan het post-kantoor ontvangen, zoodat de distributie pas den volgenden morgen kon plaats vinden.

— De overlandmail uit Indie, loopende tot 14 November was den 1sten Januarij in Nederland aangekomen.

Op politiek terrein was sedert onze vorige berigten niets meldenswaardig voorgevallen.

De Nieuwe Rotterdamsche Courant, het orgaan der gematigde liberale partij, zegt omtrent den politieken toestand in Nederland bij den aanvang van dit jaar, het volgende:

Wat onzen politieken toestand betreft, ook deze wijst menig lichtpunt aan. Het onderwijs, dat jaren lang als middel werd gebezigd om de gemoederen in beweging te brengen, is thans voor goed geregeld en de minister van binnenlandsche zaken, aan wien wij gelooven dat vertrouwen geschonken mag worden, heeft beloofd de wet naar haren geest te zullen uitvoeren. Het is zeker droevig, dat wij een ministerie bezitten, dat eigenlijk niet regeert; daarentegen hebben wij eene vertegenwoordiging, die weet wat zij wil en er voor zorgt, dat het bewind de beginselen volgt, die als goed erkend zijn. Het ware zeker verkieslijker, dat het initiatief der regering steeds van het ministerie uitging; maar bij dat, hetwelk wij bezitten, mogen wij ons gelukkig achten eene vertegenwoordiging te hebben, die het in het regte spoor houdt.

Onze finantieele toestand blijft zeer gunstig; weder zullen millioenen aan schuld worden gedelgd en het vooruitzigt is er, dat op nieuw eene belasting op de eerste levensbehoeften zal worden afgeschaft, en wij desniettemin niet verstoken zullen blijven van de aansluiting aan de groote middelen van gemeenschap met het buitenland. De onbekookte plannen van den minister van finantien zijn wel in dusgen gevallen, maar daarvoor zijn andere meer uitvoerbare en meer doordachte in de plaats gesteld.

— Eindelijk heeft de zachte weersgesteldheid opgehouden en de winter een meer streng voorkomen aangenomen. Sedert twee dagen vriest het zeer sterk, zoodat in den morgen van 5 Januarij het kwik tot op 12° F. was gedaald. Gedurende den dag, bij helder weder en zonneschijn, klom het slechts tot 20° en begon des avonds weder te dalen; heden intusschen is de temperatuur weder wat zachter. De vorst is zoo snel ingevallen, dat men er door is verrast en heeft men op sommige plaatsen de schipbruggen niet meer kunnen wegnemen, niettegenstaande de rivieren met drijfijs bezet zijn. Vele schippers deelen die verrassing, zoodat het te wenschen is, dat de vorst niet aanhoude.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Het staatkundig nieuws van de laatste veertien dagen, kan zeer kort zamengevat worden.

Wij hebben gezegd, dat in de geldcrisis in zekeren zin, zooveel als men redelijker wijze mogt hopen, eene verbetering was gekomen. Sedert dien tijd heeft zich die verbetering verder trapsgewijze ontwikkeld. Wanneer wij echter zeggen, dat eene verdere trapsgewijze verbetering is ontstaan, dan willen wij niet te kennen geven, dat de gevolgen zich nog niet in geduchte mate openbaren. Verre van dien. Men behoeft slechts een blik te slaan op den gedrukten toestand, waarin de goederen-markt verkeert, om te zien, dat die gevolgen zich nog in sterke mate doen gevoelen. En toch is eene verdere trapsgewijze verbetering ontstaan, die zigtbaar is in den goedkooperen prijs van het geld. Maar de goedkooper prijs van het geld is niet in staat om den schok dien de handel geleden heeft, om al de gevolgen van de crisis, zoo spoedig te doen ophouden.

Laat ons zien hoe het met den prijs van het geld gesteld is.

In Engeland, waar de fondsen zich niet alleen op hun standpunt souteneren, maar verder zijn vooruitgegaan, heeft de nationale bank het disconto van 10 op 8 pCt. gebragt, door welken maatregel zij natuurlijk tevens afstand heeft moeten doen van haar door de regering verleende en later door het parlement goedgekeurde vergunning tot overschrijding van het charter, voor wat de uitgifte harer bankbilletten betreft; en wanneer wij verder zien, dat de laatste wekelijksche opgave van haren staat een bedrag van £ 19,315,570 aan circulerende billetten aantoont, bij een voorraad edel metaal van £ 11,454,961 (in de laatste helft der maand November bedroegen de eerste £ 21,406,410 en was de voorraad edel metaal slechts £ 6,484,096), dan ziet men tevens hoedanig de mate der verbetering van de geldmarkt is. De Fransche bank, wier disconto volgens onze vorige berigten 6 pCt. was, onverschillig of de wissels een, dan wel twee of drie maanden te loopen hadden, heeft sedert daarin nog eene verlaging van 1 pCt. gebragt, en wel voordat de Engelsche bank tot hare verlaging heeft besloten. Ook de Nederlandsche bank (om van andere, zoo als die te Brussel, Turin, Berlijn, enz. niet te gewagen) heeft het gewoon disconto van 7 op 6 en dat voor promessen van 7½ op 7 pCt. gebragt.

Wat nu Hamburg betreft, waar de crisis zich in de laatste dagen op eene allergeduchtste wijze heeft doen gevoelen, daar is de prijs van het geld vooral aanmerkelijk gedaald. Papier van den eersten rang wordt er gedisconteerd tegen een koers van omstreeks 4 pCt. en dat van den tweeden rang tegen een disconto van 6 à 7 pCt. Ongetwijfeld heeft men dan daar verbeterden staat van zaken gedeeltelijk te danken aan de werking der staats-discontokas (wier koers evenwel nog 8 pCt. is), door de regering dier vrije stad opgerigt, om tegen onderpand voorschotten te verstrekken: en thans reeds wordt gezegd, dat het geld er zoo overvloedig is, dat het kapitaal dier kas, zijnde 15 millioen mark banco, niet langer voor het doel waarvoor het opgenomen is, kan worden aangewend.

In Noord Amerika zijn nagenoeg dezelfde uitwerkselen zigtbaar. Het disconto is er verlaagd, waarbij nog gevoegd kan worden, dat de banken te New-York hare betalingen in specie hervat hebben, terwijl dat voorbeeld op het punt was van gevolgd te worden door die te Boston, Newhaven en in andere plaatsen, en bovendien de goudverzendingen naar Europa weer in vrij geregelde mate plaats hebben. Als een opmerkelijk verschijnsel van den stand van zaken aldaar, vergeleken bij dien van Europa, dient hier evenwel aangestipt te worden, dat de fondsen aldaar nog immer zeer gedrukt blijven. — Aan de in de boodschap van den president der Vereenigde Staten vervatte verklaring, dat het departement van finantien in de noodzakelijkheid zal zijn om 20 millioen aan schatkistbilletten uit te geven, ten einde in de behoeften der openbare dienst te voorzien, is reeds in zooverre gevolg gegeven, dat de senaat dien maatregel goedgekeurd heeft. Die maatregel was noodig, omdat de inkomende regten, de voornaamste tak van inkomsten in Amerika, gedurende het laatste tijdvak eene aanzienlijke som minder opgebragt hebben dan vroeger, als een gevolg der handelscrisis; zoodat het departement van finantien in de noodzakelijkheid heeft verkeerd om hare betalingen in specie te staken, iets dat echter bij den bloeijenden staat van 's lands finantien bij lange na die beteekenis niet had, welke men oppervlakkig daaraan zou toeschrijven.

Tot zoover de staat der geldmarkt op zich zelve beschouwd. Komen wij nu op het onmiddelijk daaraan grenzende gebied — de goederenmarkt, dan doen zich veel minder verblijdende verschijnselen voor. Deze toch is en blijft in een zeer gedrukten toestand. Hoewel de prijzen van alle artikelen algemeen gezegd kunnen worden zeer laag te zijn, kunnen die prijzen echter niet geheel als het kenmerk van dien gedrukten toestand aangemerkt worden, om dat de zoo hooge prijzen van vóór den crisis geen natuurlijk gevolg van den algemeen vermeerderden rijkdom, maar wel van te ver gedreven speculatiezucht op fictief kapitaal gebouwd waren. Het zou dus de grootste ongerijmdheid zijn, slechts in het volledig herstel der vorige hooge prijzen het kenmerk te willen zoeken, dat die gedrukte toestand verdwenen is. Intusschen is de goederenmarkt niet verbeterd, niettegenstaande de prijs van het geld goedkooper is geworden, en het is daarin en niet in het verschil van den prijs van nu en vóór de crisis, dat het bewijs gelegen is, dat hare noodlottige gevolgen nog niet geheel geweken zijn, gevolgen die voornamelijk bestaan in vrees en zich openbaren in stilstand. Of de vrees voor daling bij de realisatien, die nog te wachten zijn, verwezenlijkt zal worden, is moeijelijk te bepalen. In allen gevalle is het te wachten, dat men voorzigtig in zijne operatien zal zijn.

Wat nu Hamburg in het bijzonder betreft, alwaar de handel, zoo mogelijk, in eene nog erger mate kwijnt dan elders, daar ziet men bovendien met bezorgdheid de mail te gemoet met berigten uit Brazilie en andere Zuid-Amerikaansche landen, waarop eerstgemelde stad, zooals men weet, een zeer uitgebreiden handel drijft; want dat de invloed van de zoo algemeene handelscrisis zich ook niet in zuid-Amerika zal hebben doen gevoelen, is moeijelijk aan te nemen.

Sedert het vertrek van Lord Stratford de Redcliffe uit Konstantinopel, is de goede verstandhouding tusschen den heer de Thouvenel en Reschid pacha hersteld. Beiden hebben reeds bezoeken bij elkander afgelegd. Tevens wordt uit Konstantinopel gemeld, dat de heer de Lesseps daar zeer goed ontvangen is, dat de kwestie der doorgraving van de landengte van Suez, alleen uit een commercieel oogpunt behandeld en het staatkundig gewigt tot later zal voorbehouden worden. Wat overigens lord Stratford de Redcliffe betreft, twist men steeds over de vraag, of deze staatsman al of niet op zijn post zal terugkeeren. Volgens eene verklaring van lord Palmerston, zal dit niet het geval zijn, maar men legt aan zijn lordschap zelf de verzekering in den mond, dat hij, wat ook de denkwijze des ministers van buitenlandsche zaken wezen moge, stellig besloten heeft zijn post niet op te geven. Het zou trouwens het eerst niet zijn, dat lord Redcliffe zijn wil bij het ministerie doorzette.

Wat de Donau-Vorstendommen betreft, hieromtrent bepaalt zich nog alles bij geruchten. Beide divans zijn uit eigen beweging uiteen gegaan. Men verzekert, dat de mogendheden het over de bestemming dezer landen eens zijn geworden. De schikking zou bestaan in het aannemen van dezelfde administratieve wetten voor de beide provincien; de benoeming van een hospodar door de divans; eene nationale vertegenwoordiging met omschrijving der grenzen tot hoeverre hare attributen zich uitstrekken; eene groote mate van zelfstandigheid voor de gemeenten, en eindelijk de bevestiging der souvereine regten der Porte, met de bepaling, dat ingeval een geschil mogt ontstaan met de Vorstendommen, deze zullen geplaatst worden onder de bescherming der mogendheden, die het vredestractaat onderteekend hebben en bij gevolg uitspraak doen. De Porte zou tevens een firman uitvaardigen, waarbij de doorgraving der landengte van Suez goedgekeurd wordt. Deze concessie heeft Frankrijk verworven als prijs voor den afstand zijner staatkunde nopens de Vorstendommen. Ten slotte wordt er bijgevoegd, dat de conferentie tegen het einde van de volgende maand tot afdoening dezer aangelegenheden hare zittingen zal hervatten.

De Circassiers hebben zich thans in eene petitie tot de vertegenwoordigers der verschillende mogendheden te Konstantinopel gewend, wegens het sluiten der havens aan de oostkust der Zwarte Zee door Rusland, welke sluiting zij in de strijd noemen met het Parijsch vredestractaat.

Het voornaamste nieuws uit Engeland is, dat een regeringsontwerp, om het bestuur van Indie onmiddelijk aan te kroon te trekken, weldra in het parlement ter tafel zal komen. Men vraagt te regt, hoe het parlement deze staatkunde zal opnemen.

Uit Parijs is een feit vernomen, dat algemeene verwondering heeft gebaard. Frankrijk zoude namelijk besloten hebben om geen deel te nemen aan de operatien die Engeland op dezen oogenblik tegen Canton beraamt. In dien zin moeten formele bevelen gezonden zijn aan den schout bij nacht Rigault de Genouilly en is gelijktijdig aan de onder zijne bevelen staande strijdkrachten eene andere bestemming gegeven. Die bestemming is eene demonstratie tegen Cochin-China, waar de Christenen thans aan wreede vervolgingen bloot staan en waar de autoriteiten nog onlangs de Fransche vlag beleedigden. Aangezien Spanje in die wateren zeer belangrijke kolonien bezit en zich evenééns over het gedrag der Cochin-Chinesche autoriteiten beklaagt, zal het door Frankrijk uitgenoodigd worden om deel aan de beraamde demonstratie te nemen. Men zal echter nadere berigten dienen af te wachten alvorens men met juistheid zal kunnen oordeelen over de beteekenis van dit gewigtig nieuws, dat welligt zijne verklaring zal vinden in ander, volgens hetwelk tusschen Oostenrijk en Engeland een of- en defensief verbond zou zijn gesloten. De Fransche half-officieele bladen laten zich in vrij scherpe bewoordingen over dit berigt uit, dat door den *Spectator* het eerste is wereldkundig gemaakt, gepaard met beschouwingen over den geïsoleerden toestand, waarin Frankrijk bij het bestaan van zulk een verbond zou kunnen geraken, vooral omdat welligt Pruissen daartoe zou kunnen toetreden. Zij loochenen dan ook het bestaan van zulk een tractaat. In het oogloopend is het echter, dat de andere Parijsche dagbladen er tot heden een diep stilzwijgen over bewaren.

De Sardinische kamer van afgevaardigden, die den 14den Dec. bijeengekomen is, is nog niet gereed met de verificatie van de geloofsbrieven van hare leden. Het groot aantal betwiste verkiezingen had voor stormachtige incidenten doen vreezen; tot dusverre is die vrees echter gelukkiglijk niet verwezenlijkt en delibereert de kamer in de grootste kalmte. Het is waar, dat het ministerie, met eene gematigdheid en onpartijdigheid zich voor de geldigverklaring van alle verkiezingen verklaard heeft, tenzij diep ingrijpende onregelmatigheden bij de benoeming dit onmogelijk maakte, en dat zonder onderscheid of de benoemde tot de meerderheid of tot de oppositie behoorde. De verschillende

fractien van de kamer hebben reeds gelegenheid gehad om hare respective krachten te meten en wel bij de debatten betreffende de verkiezing van een der leden van de liberale meerderheid. Daar het ministerie de geldigheid van de verkiezing volhield, heeft de kamer met eene groote meerderheid in denzelfden zin beslist. De geheele regterzijde der kamer zoowel als het aantal leden, die de radicale partij in de kamer vertegenwoordigen, stemden tegen de geldigheid van de verkiezing. Een der laatste zittingen was gekenmerkt door een incident, dat mede van zeker staatkundig belang is. De voornaamste redenaar van de uiterste linkerzijde, de heer Brofferio, sprak bij die gelegenheid eenige woorden, welke kunnen beschouwd worden als het manifest van de kleine partij, welke hem als haar hoofd erkent. De redenaar namelijk beloofde aan het ministerie de ondersteuning van zijne vrienden, zoo het ministerie open en loyaal op den weg van vooruitgang zou blijven voortgaan. De termen van dit manifest maakten een antwoord der regering gemakkelijk. Zonder dit aanbod aan te nemen of te weigeren, verklaarde de min. van binnenl. zaken, de heer Ratazzi eenvoudig, dat het ministerie het oogenblik nog niet daar achtte, om zijn programma openbaar te maken; zoodra de kamer geconstitueerd zou zijn, zou het bewind zijne inzigten en zijne politiek kenbaar maken. Alsdan zou de heer Brofferio kunnen uitmaken of hij al dan niet zijne medewerking aan het kabinet zal kunnen verleenen. De heer Solar de la Marguerritte en zijne vrienden van de regterzijde hebben tot dusverre het strikst stilzwijgen bewaard.

De staat der finantien in Sardinie, wordt als zeer ongunstig geschilderd. Het deficit voor het loopende jaar is aanzienlijk. De buitengewone uitgaven, welke in de laatste jaren gedaan zijn (de doorgraving van den Mont Cenis, de werken te Alessanderie en la Spezzia) beloopen ongeveer 15 millioen gl. Men is dus genoodzaakt eene leening te doen. De nieuwe afgevaardigden zullen zich echter tegen ieder voorstel van dien aard verzetten. In dat geval zal het kabinet genoodzaakt zijn af te treden of de kamer te ontbinden.

Uit Madrid wordt als vrij zeker gemeld, dat de Spaansche regering elke verbindtenis, om de bemiddeling van Frankrijk en Engeland aan te nemen in haar geschil met Mexico, als niet meer bestaande beschouwt, indien Mexico de voorwaarden niet aanneemt, welke Spanje vooraf gesteld heeft. Ten gevolge daarvan worden zoowel in de havens van Spanje als in die van Cuba, de krijgstoerustingen tegen Mexico ijverig voortgezet.

Nopens de wijzigingen, die de Spaansche regering voornemens zou zijn in de wet op de drukpers te brengen, verneemt men, dat zij in de volgende bestaan: Het regt tot de in beslag neming van dagbladen zou geheel en al afgeschaft worden, terwijl deze maatregel zal worden vervangen door het regt der regering, om elk dagblad te schorsen, dat drie veroordeelingen heeft ondergaan en ten vierden male vervolgd wordt. Verder zou de cautie, die de uitgevers moeten stellen, van 15,000 duros op 6000 verminderd worden, terwijl iedereen, die jaarlijks 1000 realen (125 gulden) in de belastingen betaalt, de bevoegdheid zal hebben om uitgever te worden.

De epedimie is te Lissabon eindelijk opgehouden, na er 105 dagen geheerscht te hebben.

Het officieele dagblad van Gotha behelst een besluit, betreffende de zamenstelling van het ministerie, te rekenen van af 1 Januarij e. k. Het ministerie, zal namelijk van dien tijd af verdeeld zijn in twee sectien, waarvan eene voor het hertogdom Coburg en het andere voor Gotha, zullende elk der beide sectien in een der twee hoofdsteden gevestigd zijn. De aangelegenheden van algemeenen aard voor beide hertogdommen zullen bestuurd worden door die van de twee sectien, welke door den president van den ministerraad voorgezeten wordt.

De landdag van het groothertogdom Oldenburg is den 30sten December door den groothertog geopend geworden.

In de redevoering, waarmede de president van den nationalen raad, de heer Keller, de winterzitting van de Zwitsersche bondsvergadering gesloten heeft, wordt uitgezet, dat de vergadering, door de herkiezing der leden van het uitvoerend bewind en der regterlijke magt, op eene ondubbelzinnige wijze de toepassing der beginselen van de constitutie van 1848 heeft goedgekeurd en dat zij, door zich in het geschil met Waadt competent te verklaren, het aanzien van den bond heeft gehandhaafd. Voorts verklaarde de president, dat de vergadering, tenzij buitengewone omstandigheden daarin eene verandering mogten brengen, niet voor de gewone zitting in Julij zal bijeengeroepen worden en dat de zittingen aldan in het bondspaleis zullen plaats hebben.

De bondsraad heeft de verschillende portefeuilles verdeeld als volgt: De heer Furrer, president is belast met de leiding van de algemeene staatkunde; Pioda, voor binnenlandsche zaken; Kunsel, voor justitie en politie; Frey Hérosée, voor de militaire aangelegenheden; Staempfli, voor de finantien; Fornerad, voor koophandel; Naeff voor het postwezen.

De Luxemburgsche Standen hebben den 29 Dec. hunne zittingen begonnen. Reeds dadelijk gaf de verificatie der geloofsbrieven van drie leden aanleiding tot eene hevige oppositie tegen de laatste ordonnantie op de verkiezingen, waarbij zich de merkwaardige omstandigheid voordeed, dat zelfs de minderheid van de kamer, de tegenwoordige kieswet, hoewel niet inconstitutioneel, toch als afkeuringswaardig beschouwde en verscheidene afgevaardigden er geen geheim van maakten, dat zij nooit het mandaat van volksvertegenwoordiger zouden aannemen, wanneer het hun op die wijs werd toevertrouwd. Men heeft tot een adres aan den koning groothertog besloten, strekkende om de intrekking van de laatste wijzigingen in de kieswet te verzoeken.

NEDERLAND.

'sGRAVENHAGE, 19 Dec. Meer dan eenmaal hebben wij gewezen op den nuttigen werkkring van het alhier gevestigd Indisch genootschap. De meest gewigtige vraagstukken van koloniaal belang worden in de vergaderingen dier nuttige vereeniging besproken door der zake kundige, met Indie en zijne behoeften bekende mannen, waarvan een aantal, gedurende eene reeds van jaren in hooge staatsbetrekkingen, hetzij ginds of hier te lande hebben doorgebragt. Was voor eenigen tijd geleden, de kwestie eener Nederlandsche kolonisatie in Indie het onderwerp der gedachtenwisseling, het vraagstuk, dat in den laatsten tijd de bijzondere aandacht van het genootschap trok, was dit: *Hoedanig wordt geoordeeld over de voor- en nadeelen van het Chinesche element in Nederl. Indie*, een onderwerp van onberekenbaar gewigt voor onze kolonien. Om zich hiervan een juist denkbeeld te voormen, deelen wij hier mede de redevoering bij die gelegenheid door den Heer van Hoëvell gehouden: „Ik wil met een enkel woord mijne meening over het vraagpunt mededeelen. Ik beschouw de Chinezen als een ijverig en nijver volk, dat in Indie, en ook op Java, nuttig zou kunnen wezen; maar ik stel er naast, dat de nadeelen, aan de vestiging van Chinezen in onze bezittingen thans verbonden, grooter zijn dan het nut, dat zij zouden kunnen stichten. Ik schrijf dit toe, aan de verkeerde politiek, die men sedert jaren ten aanzien der Chinezen heeft gevolgd.

„Het is zoo, de Chinezen hebben met betrekking tot landbouw, ambachten en bedrijven veel nut gedaan, maar zooals ik zeide, het kwaad dat gesticht is, is veel grooter. Wat is daarvan de rede? Mijns inziens heeft het gouvernement niet genoeg het oog op hen gehouden, en hunne handelingen te weinig bewaakt. Er is op hen geene strenge politie gehouden, zoodat zij vrijelijk konden botvieren aan hunnen aard, dat is schraapzucht en het verlangen om, zonder de middelen te ontzien, spoedig rijk te worden; zij hebben den vrijen teugel gehad om aan dien hartstogt rijkelijk toe te geven.

„Maar er is erger. Het gouvernement zelf werkte tot de schadelijke zijde van het Chinesche element mede. Het gouvernement gebruikt de Chinezen om van de Javanen belastingen te heffen. Zij zijn de trechters, waardoor het gouvernement van de inlandsche bevolking zijn belastingen inde. Vroeger waren zij de pachters der tolpoorten en der bazars, zeer ten nadeele der Javanen; want als zij bij voorbeeld 2 millioen voor de pacht moesten betalen, kan men zeker zijn, dat de arme bevolking hun 6 millioen moest opbrengen. En wat nog erger is, de Chinezen werden daardoor gebragt in de binnenlanden, buiten toezigt van het Gouvernement; ja, zij werden ge-teund en beschermd door de gouvernements-ambtenaren, omdat men vreesde, dat anders de pachten minder zouden gaan opbrengen. Er zijn ja reglementen, maar zij werden niet nageleefd of gehandhaafd. Het Gouvernement had eens op eene verpachting aan de gegadigden laten weten, dat voortaan de reglementen streng zouden worden gehandhaafd. De uitslag was, dat de pachtsom, die men aanbood, aanmerkelijk minder was. Daardoor verschrikt, liet de Regering de pacht op nieuw opveilen, en gaf aan gegadigden onder de hand te kennen, dat het met die handhaving zoo erg niet gemeend was. Nu waren de Chinezen gerust gesteld en alles ging weder even te voren. De knevelarijen bleven voortduren.

„Dankbaar erken ik, dat de bazarpacht thans opgeheven is; maar er bestaan nog andere pachten, die den Chinees eveneens in aanraking brengen met den Javaan, wiens hartstogt hij opwekt en wiens bloed hij uitzuigt Zie bij voorbeeld de opiumpacht. De amfioen is een vergif, dat de Javaansche maatschappij bederft, maar de kracht van dat vergif wordt vertiendubbeld, nu het den Javaan door de Chinezen wordt toegediend.

„Niet minder verderfelijk is, wat de aanraking van de Chinezen met de Javanen betreft, de uitkomst van de pacht tot het houden van pandjeshuizen. Er is ja een tarief ten aanzien der renteheffing, waaraan de Chinees zich te houden heeft *als* hij zich er aan houdt, dan nog is hij de grootste woekeraar, want in den tijd van *één* jaar is de helft der waarde van het beleende voorwerp aan rente verteerd. Men neme daarbij in aanmerking, dat die pacht van lombard houden een monopolie is, alléén aan den Chineschen pachter vergund, zoodat hij, die aan een ander geld leent, zelfs zonder rente, maar alleen op de zekerheid van het pand, zware boeten beloopt. De Javaan moet dus wel bij den Chinees te land komen. Als iemand, b'oot uit weldadigheid, een Javaan eene kleine som op pand wilde leenen, om hem daarmede voort te helpen, dat zou hem niet geoorloofd zijn. Alleen is bij bevoegd geldelijke voorschotten te doen. Het is dus het gouvernement zelf, dat den inlander, den behoeftigen inlander naar den Chineschen woekeraar drijft.

Maar, nu komt er nog bij, dat de pachter zich niet eens aan het reglement, hoe nadeelig reeds op zich zelf, houdt. Wie zal hem controleren? Niemand weet, welke rente hij heft. Zijne boeken houdt hij in het Chineesch, zoodat het gouvernement nooit voldoende inzage kan bekomen van de administratie der pachters van de pandjeshuizen.

Welnu, is dan niet die pacht wederom een middel om den armen Javaan uittekleeden, dat het gouvernement zelf den Chinezen ter hand stelt?

„Het heeft mij in der tijd genoegen gedaan, dat de tegenwoordige Minister van kolonien zich zeer gebeten op de Chinezen heeft getoond, zoo zelfs, dat hij hen „de bloedzuigers der Javanen" genoemd heeft maar aan den anderen kant heeft het mij zeer verwonderd, dat dezelfde minister te gelijkertijd de Chinesche suikerfabrikanten in bescherming heeft genomen, door het eene onregtvaardigheid te noemen als het gouvernement hen niet weer toeliet, wanneer het tot aanbesteding mogt overgaan. Ik nu zie er juist een groot kwaad in, dat Chinezen suikercontracten erlangen. Het geeft hun eene nieuwe gelegenheid tot velerlei kwade practijken ten opzigte der Javanen, zooals het verstrekken van voorschotten op loon in lijnwaden en snuisterijen tegen ongehoorde prijzen. Ik zou als slotsom van dit alles wenschen:

Uitsluiting der Chinezen bij de verpachtingen van 's lands middelen of inkomsten;

uitsluiting, zeer zeker beperking der Chinezen als suikerfabrikanten;

uitsluiting, of althans beperking als huurders van gronden; en eindelijk, een streng toezigt op het landbezit der Chinezen.

„Ik heb met deze mail een belangrijk berigt uit Java ontvangen. Er moeten twee circulaires omtrent deze aangelegenheid van het gouvernement zijn uitgegaan. De eerste bevat eene uiteenzetting hoe het landbezit vooral onder de Chinezen is toegenomen en welke middelen er zoude zijn aan te wenden om het te verminderen!

De tweede constateert het feit, dat de Europeanen hoe langer hoe meer Java verlaten. Het gouvernement vraagt, welke daarvan de oorzaken zijn en of die omstandigheid niet tevens gunstig werkt op de uitbreiding van het landbezit der Chinezen?

„Met genoegen heb ik gezien, dat de regering de aandacht op deze gewigtige aangelegenheid heeft gevestigd, maar.... tot dusver zijn het maar circulaires, waarop antwoorden moeten verzameld worden! Gewoonlijk deponeert men de antwoorden, die op zulke circulaires inkomen, en daarmede is het dan vooreerst weder uit! Ik geloof dus, dat het goed zou zijn als het genootschap over beide die punten in verband tot het vraagpunt aan de orde, krachtig zijne meening te kennen gaf, om die vervolgens aan de regering mede te deelen." (*Amsterd. Handelsblad.*)

DUITSCHLAND.

WEENEN, 26 Nov. Men verneemt, dat verscheidene onzer groote fabrikanten hebben besloten, om met het einde dezer maand hunne fabrieken te sluiten, en hunne werklieden te ontslaan, omdat zij zich buiten staat bevinden, om de zaken langer aan den gang te houden. Zij kunnen namelijk hunne fabrikaten niet tegen contante betaling, maar alléén tegen acceptatien aan den man brengen, terwijl de betaling der arbeidsloonen steeds haren geregelden gang gaat. Mogt deze maatregel op groote schaal genomen worden, dan is de ellende voor den handwerkersstand, bij den naderenden winter, niet te overzien. De nood onder dien stand is thans reeds hoog geklommen, hetgeen genoegzaam kan worden afgeleid uit de omstandigheid, dat in de meestal door werklieden bewoonde voorstad Erdberg nog altijd velen zonder dak zijn, en bijv., in ééne kleine woning, drie huisgezinnen van arbeiders, gezamentlijk met 16 kinderen, den winter moeten doorbrengen.

— Men meldt, dat de bekende tourist door Afrika, Magyar Laszlo, naar zijn vaderland, Hongarije, hetwelk hij voor verscheidene jaren verlaten heeft, terug zal keeren. Hij zou er echter niet lang blijven, maar op nieuw eene reis naar de nog onbezochte landen van Afrika ondernemen. De resultaten van zijne reis zal Magyar in een Hongaarsch werk, in 3 deelen, aan het licht brengen. Het handschrift van het eerste heeft de Hongaarsche akademie reeds ontvangen, de beide overige deelen zal Magyar waarschijnlijk persoonlijk overbrengen.

— De Heer Bechthold, te Offenbach, heeft eene nieuwe machine uitgevonden om sigaren (2500 per dag) te vervaardigen.

— De gouverneur van Senegal heeft hier aanvraag gedaan om vier officieren van de genie, ten einde behulpzaam te zijn, om de daar onlangs ontdekte mijnen te exploiteren. Deze officieren zullen gelijktijdig het opperbevel in de provincien hebben, in welke deze mijnen gelegen zijn. De Keizer van Birma heeft mede Fransche ingenieurs in dienst genomen, om de rijke mijnen in zijn land te onderzoeken.

INGEZONDEN STUKKEN.

H is een vriend van bekeerde zondaars, maar een vijand van bedekte insinnatien. Echter de eene lokt soms de ander uit. (H. bedoelt hier *niet* de bekeerde zondaars!)

H. kon zijne eigene oogen niet gelooven toen hij in n°. 14 van een der Bataviasche bladen (H bedoelt hier *niet* de *Java-Courant*) zeker artikel aantrof, „ geene bloote nieuwstijding of aankondiging bevattende, en niet door een ander geteekend"; en met verbazing vroeg H zich zelven af:

Is dan werkelijk de mail-courant die over Indische aangelegenheden handelt (H bedoelt hier *niet* de *N. R. Mail-Courant*) thans heviger de tolk „ niet van de *beginselen* maar van den *haat* der partijen, dan in die dagen toen, onder zooveel andere stukken in denzelfden geest, het zeer *vriendelijke* stuk over den heer P. van Rees voorkwam, dat later zoo veel furore heeft gemaakt. 't Is waar *oen* hebben Redactien zich zelven gerespecteerd en getoond, dat wanneer men zich den tolk van de *beginselen*, niet van den *haat* der partijen maakt, men geene vervolging en *ook geene gevangenisstraf* ducht.

H. was die geschiedenis al lang vergeten (een Indisch geheugen reikt zoover niet). H. is evenmin ooit een geestverwant noch blind voorstander der beginselen van zeker blad (H. bedoelt hier *niet* de *N. R. Mail-Curant*) geweest, maar H wil alleen het onedelmoedige en gevaarlijke aantoonen van het spel (H. bedoelt hier *niet* kameleon-spel), om zoo op eenmaal en gansch *ongeroepen* (H vermoedt althans dit laatste) een ouden kennis te *denuncieren*.

En dat waarom?... Ja waarom?...

Namens H.
De Redactie.

HANDELS BERIGTEN.

ROTTERDAM, 7 *Januarij*.

Het jaar 1857, hetwelk achter ons ligt, was voorzeker een der merkwaardigste in de geschiedboeken des handels, en ofschoon voor velen een terugblik daarop zonder twijfel zeer pijnlijke gewaarwordingen zal te weeg brengen, is het niet minder zeker dat voor het algemeen uit eene naauwkeurige beschouwing der daarin voorgevallen oorzaken en

gevolgen zeer wijze lessen voor het vervolg te putten zijn, welke men mag hopen dat de handelswereld ten minste voor eenigen tijd zullen behoeden voor de herhaling eener catastrophe als die, onder den invloed waarvan onze markt, ook thans nog kwijnende is. — Want ofschoon ook, zoo als wij in onze vorige aanstipten, het *financieel* op de hoofdplaatsen van Europa teekenen van beterschap geeft en zulks ook nu in toenemende mate het geval is — zoo als het minder voorkomen van faillieten, trapsgewijze terugkeer van vertrouwen en dientengevolge ruimere geldmarkten en lagere disconto's bewijzen, — zoo is helaas tot nog toe weinig te bespeuren van den gunstigen invloed, welken men zich hiervan op onzen waren-handel beloofde. En inderdaad is het ook niet te verwonderen dat houders zoowel als koopers nog altijd met de grootste omzigtigheid te werk gaan en zich na eene zoo geduchte les als men kortelings heeft gehad. niet zoo spoedig door eene schijnbare beterschap laten wegslepen. Men moet niet uit het oog verliezen dat men nog onbekend is met de gevolgen, welke de in Europa en Amerika plaats gehad hebbende rampen zullen hebben op de verschillende havens van den Atlantischen Oceaan, waarvan men de berigten met bezorgdheid te gemoet ziet, en dat dus nog niemand kan bepalen of die gevolgen van de dusverre doorgestane crisis, niet op nieuw op eene noodlottige wijze in Europa zullen weerkaatsen.

Voor en aleer men hieromtrent de zekerheid zal hebben verkregen, beschouwen wij dus den storm hoewel bedaard, nog niet voorbij en verwachten wij niet dat de handel tot een natuurlijken gang zal terugkeeren. Hieronder versta men echter niet den terugkeer der, door dolzinnigen speculatie-geest buiten alle grenzen opgedreven, hooge prijzen, welke voor de crisis bestonden — maar wel eene, op vastere basis, zooals de verhouding tusschen verbruik en productie, gegronde waarde.

Op dit oogenblik verkeert onze markt dus nog in eenen zeer weifelenden toestand, waarin het moeijelijk is eene bepaalde waarde van eenig artikel op te geven daar de omzettingen zich bepalen tot kleinigheden voor consumtie en gedwongene verkoopen van partijen, welke tot boedels behooren, die gelikwideerd moeten worden òf waarop de voorgeschotene gelden om de verminderde waarde worden ingetrokken.

Zeetijdingen.

Brouwershaven.

Aangekomen.

26 Dec. *Ida Elizab.*, Kramer, van Batavia. — 5 Jan. *Jacob*, Borger, van Colombo. — 6 Jan. *President van Rijckevorsel*, Vermeij, van Batavia. — 7 Jan. *Bantam*, v. d. Bolck, van dito.

Vertrokken.

31 Dec. *Fop Smit*, Hoefman, nabei Batavia.— 4 Jan. *Schelde*, v. Reede, naar dito; *Henina*, Pompe, naar dito; *Brederode*, v. Waning naar dito; *Roterdam*, Poort, naar dito: *Delfhaven*, Cooper, naar Savannah. — 6 Jan. *Den Elshout*, Bonjer, naar Batavia.

Hellevoetsluis.

Aangekomen.

25 Dec. *Newyork*, Edwards, van Charleston.

Vertrokken.

28 Dec. *St. Helena*, Sterkenburg, naar Havana. — 30 *Fortuna*, Warner, naar dito. — *Roland*, Reichl, naar Calcutta (via Cardiff); *Admiral*, Wieting, naar Baltimôre (via Liverpool). — 4 Jan. *Cad-landria* Gerlach, naar Batavia; *Henr. Wilhelmina.*, Kuyk, Melb,; *Lovely Neilly*, Orfeur, naar Kaap de Goede Hoop; *Den IJssel*, Maarschalk, naar dito (via Swansea); *Mina*, Boonstra, Buenos-Ayres; *De Gier*, Lammerts, naar St. Thomas; *Hero*, Strafford, naar New-York; *Western Star*, Hammond, naar dito; *Hellevoetsluis*, Vos, naar Engeland; *Zwijger*, Mugge, naar dito.

Maassluis.

Vertrokken.

3 Jan. *Grijpskerk*, Zomerdijk, naar Maroim.

Texel.

Aangekomen.

24 Dec. *Ann Cragton*, Turner, van Rang. — 25 *Balder*, Gram, van Santos. — 26 Dec. *Eensgezindh.*, Portenger, van Bantam. — 30 Dec. *Joh Albertus*, Londt, van Batavia. — 31 Dec. *K. N. Yachtclub*, Zack, van Padang. — 3 Jan. *Nox*, Moulin, van Rio-Janeiro 6 Jan. *Almelo*, Grönbeck, van Batavia.

Vertrokken.

2 Jan. *Graaf v. Limburg Stirum*, van Holdinga, naar Valparaiso; *Anna Maria Henriette*, Zwanenburg, naar Suriname. — 3 Jan. *Adm. Jan Evertsen*, Tekelenburg, naar Batavia; *Paul Johan*, Hulsinga, naar dito; *Kaap Hoorn*, Dik, naar dito; *Doggersbank*, Kerkhoven, naar dito; *Cornelia*, Leeuw, naar Suriname; *Herm. Isaak*, Braunstahl, naar dito; *Mina*, Cupido, naar dito; *Santa Rora*, Buijkes, naar Curaçao. — 4 Jan. *Ystroom*, Hansen, naar Batavia; *Cornelis Houtman*, Rollman, naar dito; *Graaf v. Heiden Reinnenstein*, Wamsteker. naar dito; *Cornelia*, Jaski, naar dito; *Rijnbrand*, Lange, naar Suriname; *Susanna*, Groenewoud, naar dito; *Augusta*, Johansen, naar Laguayra; *Peking*, Croese, naar Newport; *J. C. Schotel*, v. Beest Holle, Liverpool. — 6 Jan. *Fly. Dutchm*, Klein, naar Lagauyra.

Zeilklaar.

4 Jan. *Zuid-Beveland*, Boers, naar Batavia; *Havana Packet*, de Boer, naar Havana.

Vlissingen.

Aangekomen.

30 Dec. *Zeeploeg*, Koster, van Buenos-Ayres.

Vertrokken.

28 Dec. *Minerva*, v. Boven, naar Point de Galle (via Cardiff).— 30 Dec. Z. M stoomschip *Groningen*. kapt-luit. Courier dit Dubikart, naar Oost-Indië. — 5 Jan. *Backenhure*, Hakker, naar Guatimala.

Vertrokken Passagiers.

Naar Batavia:

Per *Doggersbank*, kapt Kerkhoven: 25 man troepen, Komm Reyn, luit. Bogaerds en Overstraeten, offic. v. gezondh. Postma.

Per *Kaap Hoorn*, kapt Dik: De heer Th. Blom van Geel.

Per *Cornelis Houtman*, kapt. Rollman: De heeren van Reede van Outshoorn, A. H. J. Dimont, J. Walraven, E. A. Stuur, echgenoote en 4 kinderen, 2 Jav. vrouwel. bedienden.

Per *Admiraal Jan Evertsen*, kapt. Tekelenburg: De heeren W. H. Dittlof Tjaasens, kapt. ter.zee, en J. I. A. L. Pels.

Per *Paul Johan*, kapt. Hulsinga: 130 man militairen, kommand Schade van Westrum, 1ste luit. Hennius, 2de luit Schaap, offic. van gez. L. A. L de Kanter, van Goens, van Oort, den heer S Peelen, particulier.

naar Soerabaya:

Per *Cornelia*, kapt. Jaski: De heer J. v. d. Linden en zuster, de heer J. Doyer (zendelingen).

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Van.*
Februarij	23	Nederl. Ind.	Foulkenasser.	Sech Alie bin Smeer.	Banjermassing.
„	24	Nederlandsch	Adriana Petronella.	A. A. Brocx.	Batavia.
„	—	Nederl. Ind.	Fathool Wahap.	Sech Aboebaka Basaib	Grissee.
„	—	„ „	Fathool Wadoet.	Said Sech bin Abdoel Rachman.	Banjermassing.
„	25	Nederlandsch	L' Amitie.	J. Huwart.	Grissee.
„	—	Nederl. Ind.	Kas Balhair.	Said Moht. bin Hoesin Atas.	Batavia.
„	—	„ „	Krabbe.	Mardam.	Probolingo.
„	—	„ „	Java.	J. Worthington.	Batavia.
„	27	Engelsch	Lord Montgomerie.	J. C. Gilbert.	id.
„	—	„	Princes Alice.	A. Bell.	id.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders*	*Naar*
Februarij	25	Bremer	Shakspeare.	C. H. Techter.	Nederland.
„	—	Nederl. Ind.	Stoomschip Makasser.	F. H. Schmidt.	Bat. via Remb. en Samarang.
„	—	Fransch	Suez.	J. Penaud.	Nantes.
„	—	Nederl. Ind.	Bacht Mastora.	S. Machmt. bin Aloewie Alhabassij.	Amb. via Banjermassing.
„	—	„ „	Fathool Joezoor.	Sech Oemar bin Abd. Baoeseer.	Molukkos.
„	26	„ „	Bella.	Ijari.	Pasoeroean.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Bestemming*	*Agenten*
Engelsch	Limehouse.	Chester.	In reparatie.	Fraser Eaton & Co.
„	Messenger.	F. Devine.	Te Koop.	„ „ „ „
Zweedsch	Hebe.	Falkenberg.	Zweden.	„ „ „ „
Nederlandsch	De Zwaan.	Van Hemert.	Nederland.	„ „ „ „
„	Adriana Petronella.	A. A. Brocx.	Nederland.	Schimmelpenninck & Co.
„	Nagasaki.	J. M. Vorstheuvel la Brand.	Amsterdam	Ruyl Cramer & Co.
„	Herman de Ruijter.	Feijnt.	„	„ „ „ „
„	Equator.	J. G. Appel.	„	P. Kervel & Co.
„	China.	Luttenberg.	„	„ „ „ „
Hollandsch	Christina Helena.	Tjebbes.	Nederland.	„ „ „ „
Nederlandsch	Antoinette.	J. M. de Winter.	„	B. J. Van Eck & Co.
Nederland	Anna Maria Wilhelmina.	Jansen.	Onbepaald.	B. Kopersmit „ „
„	Elisabeth Johannes.	Oomkens.	Onbepaald.	„ „ „ „
„	Vier Gebroeders.	Bunck.	Nederland.	„ „ „ „
Nederl. Ind.	St. Palembang.	Rezeboom.	Sam. via Cher. en Batavi.	„ „ „ „
Nederland	Stad Dockum.	N. van der Werff.	Hongkong.	McMillan Marten & Co.
„	Triton.	Adriaans.	Rotterdam.	Anemaet & Co.
„	Alblasserwaard.	Von Lindeur.	Nederland.	J. F. van Leeuwen & Co.
„	President Ram.	Ulrich.	„	„ „ „ „ „ „
Hamburg	Horizont.	Becker.	Onbepaald.	Wm. Mathieu & Co.
Mekenbg.	Rostock.	Benhek.	„	„ „ „ „

Aangekomen Passagiers

Met de Nederl. bark *Adriana Petronella*, de heer F. de Lange, Mevr. M. Blokzeijl en Mejufvr. W, Uphuis. — Met de Nederl. Ind bark *Fathool Wadoet*, *Z.* M. troepen.

Vertrokken Passagier

Met het Nederl. Ind. stoomschip *Makasser*, de heeren P. C. Oosterzee, W. van Raalten, jongeheer H. Stokhekker, Z. M. troepen en bannelingen. — Met de Nederl. Ind. bark *Bucht Mastora*, *Z.* M. troepen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; de stoomschepen Samarang, Madura en Gedeh; de schepen Djoedoel Moebarak, Al Oosmani, Faidul Moebarak, Norman, Christina Helena, Nagasakie, Agamemnon, en Horison; het stoomschip Langen Lamongan; de barken Fatal Ma-än, Saijan Maskoor, Goansien, Fathal Kair, Baltimore, Djoedool Karim, Antoinette, Fatal Karim Salma, Hoksing Naim Balgijer, Fathool Joesoor, Zein, Equator, Limehouse, Nawa-Eljoesoor, Soedoel Gair, Arief Banjarmaas, CarolinaSophia, Charlotta, El Masschoor, de Zwaan, Guillaume Tell, Joedoel Barien Madina, Fathool Manan, Holland, Banka, Swan, Mandarijn, Elisabeth Johanna, Borneo, President Ram, Herman de Ruiter, Rostok, Vier Gebroeders, Commissaris des Konings van der Heim, Maijmoen, Foulkenassear, Adriana Petronella, Fathool Wahap, Fathool Wadoet, L'Amitie, Kas Balhair, Lord Montgomerie en Princes Alice, Java; de schoeners Saparoea, Kiem Ingsoen, Masschoor, Hiatlie, Tjilatjap, Bientang Timor, So-ootdin, Anna Maria Wilhelmina en Messenger.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

17 Februarij. De Ned. bark schip *Grootmeester Nationaal*, gezagv. A. F. Giesse, van Samarang den 12e Februarij.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Schoeners Almashoor, Mansoer, Mifrejool Moelook Maria en Fathool Haer; de kotter Noorsasie; de bark Hector en het bark schip Grootmeester Nationaal.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 25sten Februarij tot en met den 1sten Maart 1858.

AANVOER.

Van Banjarmassing per de Ned. Ind. bark *Fathool Wadoet*, gez. Said Sech, agent Gezagvoerder.

1455 bossen bindrotting, 18,010 stuks kadjang matten, 577 stuks planken, diverse Arabieren.

Van Grissee per de Ned. Ind. bark *Fathool Wahap*, gezagv. Sech Aboebakar Basaid, agent Gezagvoerder.

1000 bossen rotting, 8 picols benzoin, 12 stuks ijzerhout, Gezagvoerder.

Van Batavia per de Ned. Ind. bark *Kasbol Hair*, gezagv. Said Mohamat bin Koesin Atas, agent Said Alwie Segaf.

1 kist hollowaij pillen en zalf, 6 kisten, 8 vaten lampen, McMillan Marten & Co; 20 kisten thee, 2 kisten vruchten op water, 1 kist zijde, Schimmelpenninck & Co; 17 vaten spijkers, 142 collies kair touwen, Fraser Eaton & Co; 36 kisten manufacturen en monster, J. F Van Leeuwen & Co; 100 picols jap. boomwas, 45 blik meel, L. Johan; 8 kisten lijnwaden, Order; 55 collies machinerien, 15 collies koopmanschappen en dranken, Baron Sloet; 300 kistjes zeep, 100 picols peper, 183 collies lijnwaden, koopmanschappen & kleinigheden, diverse Arabieren.

UITVOER.

Naar Batavia via Rembang en Samarang per de Ned. Ind. stoomboot *Macasser*, gezagv. Schmidt.

169 picols suiker, 200 picols zwd. ijzer, P. Kervel en Co; 70 picols lange peper, 2 kisten gundries, 1 picol rijst, Thomas; 10 kisten shirtings, 1 kist papier, Adam en Co; 2 kisten wollen stramijn, J. F. van Leeuwen en Co; 2 vaten zout vleesch, 4 kisten wijn, 4 kisten bier, W. Cores de Vries; 25 picols aardappelen, Kuiper; 45 picols blad koper, 20 picols blad koper, $2^{80}/_{100}$ picols blad koper, 6 picols garnalen, 4 kisten jav. sigaren, diverse Arabieren

Naar Nantes per het fr. schip *Suèz*, gezagv. J. Penaud.

$9233^{55}/_{100}$ picols suiker, $144^{91}/_{100}$ picols rotting, Fraser Eaton & Co.

Naar Nederland per het brik schip *Shakspeare*, gezagv. Fechter

$13844^{33}/_{100}$ picols suiker, 959 stuks koe en buffel huiden, 20 stuks schapen vellen, $30^{5}/_{100}$ picols koe staart vellen, $741^{75}/_{100}$ picols suiker, 2 leggers arak, Major Matzen en Co; $2655^{29}/_{100}$ picols suiker, B. J. van Eck. en Co.

Naar Banjarmassing per de Ned. Ind. bark *Bacht Mastora*, gezagv. Said Machmoet bin Aloewie Habassij.

1 kist Europ. chitzen, 100 kistjes zeep, 25 vaatjes boter diverse Arabieren.

Naar Moluccos per de Ned. Ind. bark *Fathool Joesoor*, gezagv. Sech Oemar Baoesir.

2 kisten glaswerk, 1 kist lijen, 1 vat boslemmermessen, 1 kist koralen. 1 kist geel katoen, 1 kist hemden, 2 kisten en bn. laken, 6 kisten Edam. kaas, 6 kisten inhd. lijnwaden en kleinigheden, J. F. van Leeuwen en Co; 1 kist drils, Adam en Co; 1 kist ged. katoen, Fraser Eaton en Co; 1 kist ged. katoen, 2 kisten manilla sigaren, McMillan Marten en Co; 5 bn. holl. drils, W. Mathieu en Co; 1 kist chitzen, Thomas; 1500 picols rijst, 171 zakken ketan rijst, 100 kistjes Eur. zeep, 10 picols dadels, 1 picol kopergong, $8^{80}/_{100}$ picols tabak, $5^{1}/_{2}$ picols jav. koper-werk, 1 vat koper draad. 400 stuks kapmessen 11 kisten inhd. manufacturen en diverse kleinigheden diverse Arabieren.

Naar Zweden per het zw. schip *Hebe*, gezagv. Carl Falkenberg.

$6961^{04}/_{100}$ picols suiker. Fraser Eaton en Co; $^{1}/_{2}$ legger arak, Kuiper.

Naar Nederland per het Ned. schip *Alblasserwaard*, gezagv. E. von Lindern.

$9520^{38}/_{100}$ picols suiker, 70 picols sapan hout, B. J. van Eck en Co; 1009 stuks buffel huiden, J. F. van Leeuwen en Co; 1 kist cognac, 4 kisten wijn, Kruer von Oven en Co; 275,554 ₵ tabak, B. Kopersmit en Co; 962 stuks koe en buffel huiden, $50^{1}/_{2}$ leggers arak, W. Mathieu en Co.

Naar Moluccos en Banjarmassing per de Ned. Ind. bark *Faidool Moebarak*, gezagv. Intjik Hamsa.

8000 stuks staal werk, 21 picols katjang olie, Said Achmat bin Abdul Rachman Segaf; 300 blikk. kruid, Thomas.

Marktprijzen.

SUIKER N°. 16 per picol *f* 17 à *f* $17^{1}/_{2}$.
KOFFIJ per picol.
RIJST (CARGA) per koijang *f* 150 à *f* 160.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 180 à *f* 190.—
KOEHUIDEN per 100 st. *f* 250 à *f* 350.—
ARAK per legger *f* 65 à *f* 80.—
OLIE (KLAPPER).
OLIE (KATJANG).
KADJANG MATTEN.
ROTTING.
WISSELKOERS.

GEDRUKT BIJ E. FUHRI & CO TE SOERABAYA.